

-E 107

A TOLNA-BARANYA-SOMOGYI
ÁG. HITV. EV. EGYHÁZMEGYE
ÁLLAMILAG SEGÉLYEZETT
BONYHÁDI FÖGIMNÁZIUMÁNAK

ÉRTESITŐJE

AZ 1921—22. TANÉVRŐL.

Közzé teszi:

FAIK HENRIK
igazgató.

NYOMATOTT
RAUBITSCHek IZÓRNÁL BONYHÁDON,
1922.

REV 88

REV 98

REV 2010

Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.

Amen.

-E 1017/1921/1922

Az 1921—22. tanév fontosabb eseményei.

Miután az 1921. évi június 20-án tartott esp. iskolai nagybizottság Gömbös Miklós helyettes tanárt rendes tanárrá választotta, az 1921—22. tanévet teljes létszámú tantestülettel kezdtük meg. Az izraelita hitoktatói tisztséget Rosenthal Tóbiás elhalálózása folytán Schlesinger Fülöp helybeli izraelita kántor látta el. Nagy elismeréssel és hálával kell megemlékeznünk arról, hogy ez évben a VII. osztályban heti 1 órában az egészségtant ingyen tanította nagy buzgósággal és önzetlen lelkesedéssel intézetünk volt jeles növendéke dr. Schreck Ádám orvos ur.

Magánvizsgálatot tettek aug. 30—31-én Nagy János I. o. t., ki a mennyiségtanból elégtelen osztályzatot kapott; eredménnyel tettek vizsgálatot: Scherer Sári I. Hajas Magdika III. és Herold Aranka IV. o. t.

Javitó vizsgálatot tettek aug. 30—31-én egy tárgyból 15-en mindnyájan eredménnyel; két tárgyból eredménnyel 7 tanuló, eredmény nélkül 1 tanuló tett vizsgát.

Különbözeti vizsgálatot tett eredménnyel egy IV. o. polgári leányiskolai tanuló és az V. osztályba lépett; eredmény nélkül tett különbözeti vizsgálatot 1 első osztályt végzett polgári fiúiskolai tanuló és felvételi vizsga alapján az I. osztályba vétetett fel.

Felvételi vizsgálatot részint aug. 30—31-én, részint a beiratások alkalmából eredménnyel 66 fiú és 6 leány tett. 5 tanuló ismétlőként vétetett fel, 1 tanuló évközben jött, 1 tanuló engedéllyel későbbi időpontban, 2 magántanuló szintén szept. hó folyamán tett felvételi vizsgálatot.

Javitó érettségi vizsgálatot szept. 7-én eredménnyel 1 tanuló tett a történelemből, 1 a latin nyelvből.

Beiratások. A beiratások szept. 1—3. napjain folytak le; felvettünk az év folyamán az I. osztályba az év elején és az év folyamán 71 rendes és 10 magántanulót, az év folyamán kimaradt 5 rendes tanuló. A II. osztályba 36 rendes és 7 magántanulót; a III. osztályba 24 rendes és 4 magántanulót; a IV-ikbe 32 rendes és 4 magántanulót; az V-ikbe 29 rendes és 5 magántanulót; a VI-ikba 22 rendes és 2 magántanulót; a VII. osztályba 26 rendes és 3 magántanulót; a VIII-ikba 17 rendes és 2 magántanulót;

önkéntes katonai szolgálatra bevonult és így a II. félévben magántanuló lett az V-ikből 1, a VI-ikből 2, a VII-ikből 2 és a VIII-ikből 10 tanuló. Beirtunk 257 rendes és 37 magántanulót, összesen 294 tannlót.

Megnyitás és a tanév kezdete.

A tanévet Istentisztelet keretében nagytt. Schöll Lajos alesperes, mint a fenntartó egyházmegye képviselőjének jelenlétében szept. 5-én nyitottuk meg, a tanítás szept. 6-án kezdődött.

Tanterv. Az intézet az állami tantervet követi és az összes újonnan bevezetett tantárgyakat tanítottuk.

Tanfolyamok. A tanév elején hirdetett francia és angol, valamint gyorsírási tanfolyamot nem lehetett jelentkezők hiányában megvalósítani. Sajnos sem az ifjuság, sem a tanítatók szülők e tanfolyamok hasznát és jelentőségét nem látják be és az intézet tanárainak jóindulatu törekvése így sikertelen. A rajztanfolyamot megnyitottuk és az egész tanév folyamán működött, összesen 34 tanuló vett benne részt évi 100 K. tandíj mellett; — 4 tanuló a tandíj fizetése alól felmentetett.

Tanácskozásokat a szükséghez képest tartottunk az előirtakon felül is.

Az ifjuság felvétele és elhelyezése az igazgatónak és tanártestületnek gondos ellenőrzése mellett történt, az ifjuság házi viszonyait a tanárok főképp az osztályfőnökök ellenőrzik. Az internátus az idén 71 rendes és 2 katonatanulót látott el lakással, fűtéssel, világítással, mosással és a tápintézetben 115 tanuló kapott aránylag olcsó és kielégítő, sőt a viszonyokhoz képest jó élelmezést.

Egészségi állapot. Intézetünk munkáját mindjárt az ősz folyamán megzavarta a Tamásiból behurcolt vörheny-járvány, mely főképp az internátusban lépett fel. Egy igen kedves tanítványunkat Stockinger Rezső V. oszt. tanulót el is ragadta az élők sorából. A járvány miatt az internátus 2 hétig, (október 1—15-ig) vesztégzár alatt volt; egy tanulószobát pedig később kellett egy hétig (nov. 2—9) lezárni. A hosszú tél folyamán enyhébb betegségek, torokgyulladás, köhögés is elég gyakran fordult elő, de súlyosabb betegség vagy járvány nem zavarta az iskola munkáját.

Egy tanulónk Kótsch Mihály IV. o. t. otthon a szülői házban hunyt el, ahol szervi szivbaja miatt keresett enyhülést és gyógyulást. Ő is igen kedves tanítványunk volt, mert szorgalmával, csendes és dicséretes magaviseletével mindnyájunk szeretetét megnyerte. Mindkét tanuló elhunytát közös imádsággal és megemlékezéssel gyászoltuk.

Erkölcsei viselet. Tanuló ifjúságunk általában jó indulatu, szerény és illedelmes. A kisebb tanulókkal is csak addig van baj, míg az intézet fegyelmezett életét megszokják, ami rendszerint néhány hónapon belül megtörténik. Sajnos ez évben főképp egy magasabb, a VI. osztály okozott sok gondot és kellemetlenséget, mert néhány tanulójára a legkomolyabb intés sem tett mélyebb hatást. Reméljük azonban, hogy az év-végi szigorubb elbírálás jobb belátásra fogja őket birni.

Szorgalom és előmenetel. Az elmúlt tanévben a már csupa rendes tanárból álló testület azon volt, hogy az iskola tanulmányi színvonalát arra a fokra emelje, amelyen a háboru előtt volt és kötelességtudással, ernyedetlen munkával ezt a célját, ha nem is érte el teljesen, de mindenestre megközelítette, a vörheny-járvány okozta zavar, továbbá a hosszabb karácsonyi és félévi szünetnek ellenére, melynek a szénhiány, illetőleg a drága fűtőanyag selejtesebb minősége volt az oka. A tanulóifjúság általában elég szorgalmas volt s így különösen egyes osztályokban az év-végi eredmény nemcsak megnyugtató, hanem jó volt; annak ellenére, hogy a második félévben önkénytes katonai szolgálatra bevonult tanulók, kik aztán mint magántanulók tettek vizsgát, nem mutathatták fel azt az eredményt, amelyet mint rendes tanulók elértek volna.

A VIII. osztályban az év-végi vizsgálatokat május 8—10. és 12—13. napjain; a VIII. oszt. magántanulók vizsgáit május hó 10 és 11. napjain; az I—VII. osztályok összefoglalásait június hó 12—17. napjain; az osztályozó konferenciát június 17-én, a tornavizsgát 18-án és a záróünnepet 20-án tartottuk meg. Az összefoglaló ismétlések egy részéről indokolatlanul elmaradt a IV. osztályból egy, a VII. osztályból egy tanuló, mindkettő teljes pótló vizsgálatra utasított s így év-végi bizonyítványt nem kapott. Itt is nyomatékosan figyelmeztetünk minden szülőt és tanulót, hogy az összefoglalásról elmaradni csak orvosilag bizonyi-

tott betegség esetén lehet, de még akkor is abban az esetben, ha a tanuló egy tárgyból elégtelenre áll, pótvizsgára kell utasítani.

Valláserkölcsi nevelés és a nemzeti szellem ápolása.

Az intézet hagyományos valláserkölcsi és hazafias szelleme irányította a testületet egész működésében, ennek a célnak szentelte nemcsak a tanításnak ünnepi óráit, melyeken tanító és tanítvány a tudás adatain felül az eszmék összefoglaló magaslataiig emelkedik, hanem az iskolai ünnepeket is. Hogy a hazáért halt hősök emléke kitörölhetetlen nyomot hagyjon az ifjuság lelkében, a Petőfi-kör kezdeményezésére december 10-én kulturdélután rendeztünk, melynek tárgya a turáni kérdés volt s ez alkalmából Gömbös Miklós tanár mondott mély és általános hatású beszédet. Nagys. dr. Jozgits János helybeli prépost ur mindjárt a beszéd elhangzása után 200 K-t ajánlott fel a beszéd kinyomatására; a kinyomatott beszéd árusításából és a március 8-án tartott kulturdélután jövedelméből, mikor is Kunszt Henrik tanár tartott a figyelmet mindvégig lekötő előadást a modern költészetéről, oly összeget gyűjtöttünk, hogy a dicső halált halt felejthetetlen tanítványaink nevét megörökítő márványtablát az intézet folyosóján elhelyezhettük és a záróünnepel kapcsolatban mélyen megrendítő ünnepszeg keretében leleplezhettük. Az emlékbeszédet az igazgató mondta, a fenntartóság részéről nt. Schöll Lajos főesperes ur vette át az emléktablát az ifjuságot lelkében megragadó szép intőszavak kíséretében. Az emléktábla céljaira adakoztak: Oravetz István intező ur 500 K-t, Eicher István ur egy méter tüzfát a helyiségek fűtésére a kulturdélutánokon és Szerdahelyi Jolán 100 K-t. Mindazoknak, akik munkájukkal vagy adományukkal lehetővé tették, hogy derék hőseink emlékét megörökíthettük, e helyen is hálás köszönetet mondok intézetünk nevében.

A magas tanügyi kormány és a főtiszt. egyházi főhatóság engedélyével és ajánlásával a menekültügyi hivatal felhívott, hogy a «Turul» emléklakettet szerezzük be. Intézetünk I., II., IV., V. és VI. osztálya megrendelte az emléket, mely örök intőjelként a Nagymagyarország összes vármegyéinek földjéből rejt magában néhány porszemet s az igazgató az egész ifjuság jelenlétében buzdító beszéd

kisérétében különös megőrzésre ünnepélyesen átnyújtotta az osztályfőnököknek, akik a plaketteket az osztályok ifjúságának őrizetére bizták.

A hazafias szellem ápolásának szenteltük március 15-ét, a hazafias és vallásos eszményeket erősítettük Bethlén Gábor emlékének felújításával január 28-án, amikor Lovik Kálmán tanár mondott erősen megalapozott, magas és általános szempontu beszédet.

A Petőfi önképzőkör a tanárok közreműködésével február 25-én tartott magas színvonalu műsoros estét, melynek tiszta jövedelméből a Tanárok Özvegyeit és Árváit Segítő Országos Egyesület kapott 5000 K.-t, az intézet ifjúsági segélyegylete 6099 K.-t és a szinpadalpnak is juttattunk 1780 koronát.

A valláserkölcsi szellem ápolására ünnepeltünk okt. 31-én, amikor a testület az ifjúsággal és gyülekezeti tagokkal az ursvacsorájával élt; június 11-én pedig volt a konfirmáció, amikor szintén az Ur asztalához járultunk.

Az istentiszteleteken a testület részt vesz és az ifjúságot ellenőrzi.

Jótékonyság.

Hogy ifjainkban az emberszeretet nemes érzelmét ápoljuk, az 1922. nov. 26-án meghalt Linde Frigyes tápintézeti szolgálta temetése alkalmából a temetési költségek fedezésére az ifjúság a maga körében 2770 K.-t gyűjtött. Az elhunyt hosszú becsületes és hűséges szolgálataért e csekély elismerésre bőven rászolgált; temetésén az ifjúság részt vett, hogy kegyeletének az alárendeltebb alkalmazott iránt is emberhez méltó kifejezést adjon. A József kir. herceg szanatorium egyesület javára intézetünk ifjúsága ez évben 6813 K.-t gyűjtött, melyet a szanatorium egyesület elnöksége az ifjúsághoz intézett meleghangu levéllel megköszönt. A soproni testvérintézetek visszaköltözésének költségeire ifjúságunk és a testület 1400 K.-t küldött.

Testnevelés.

A testnevelésre, tornára ez évben különös sulyt fektettünk s ifjúságunk az árnyékos kertben teljes buzgósággal és örömmel foglalkozott a testgyakorlásnak és sportnak különféle neveivel.

Az egyházi hatóság jóváhagyásával az igazgató a tolnamegyei testnevelő bizottságot felkérte, hogy a megyei tornaversenyt Bonyhádon tartsa meg. A verseny június 4-5-én folyt le. Részt vettek: a szekszárdi állami főgimnázium, a szekszárdi kereskedelmi és fiu polgáriskola, a gyönki ref. algimn. és a paksi fiu polgáriskola. Nagyszámu közönység jelenlétében június 4-én d. u. 3 órakor méltóságos Pesthy Pál kuriai bíró és nemzetgyűlési képviselő, intézetünknek felügyelője mint a testnevelési bizottság elnöke, eszmékben gazdag, hazafias lendületű beszéddel nyitotta meg. Megjelent még mélt. Éri Márton Tolna m. alispánja és a kormány képviselőjében dr. Bohn Ferenc és a tolna baranya-somogyi egyházmegye képviselőjében nt. Schöll Lajos főesperes ur. A tornaverseny szervezése és az anyagi feltételek biztosítása körül rendkívül érdemes buzgóságot fejtett ki dr. Hagymássy Zoltán főbíró, kinek buzgó tevékenységeért e helyen is hálás köszönetet kell mondanunk; valamint azoknak is, kik adományaikkal különösen az ételmezés nehéz kérdését segítették megoldani. Intézetünk ifjusága, amint ezt a június 8-án tartott tanértekezlet, melyen a versenyre vonatkozó tapasztalatainkat foglaltuk össze, hivatalosan megállapítja, példásan viselte magát, felvonulásában, a versenyekben szép rendet, erős fegyelmezettséget és kiváló eredményt mutatott, úgy hogy a legértékesebb vándordíjat, az ezüst koszorút, a VII. o. vegyes csapata (Jánosa, Badáczy, Herger, Döbrentey) nyerte el.

Cserkészlet.

Jó hatással van ifjuságunk lelki és testi fejlődésére a cserkészlet, melynek szervezését az idén befejeztük. A Magyar Cserkészszövetség 179. szám alatt igazolta Rákóczi cserkészcsapatunkat, melynek parancsnokát, Zvarinyi János tanárt elismerő köszönet illeti, aki teljes odaadással s igen szép eredménnyel vezeti rokonszenves cserkészeinket. A megyei tornaversenynek meghatottságig kedves, de egyuttal mélyértelmű s ezeréves hazánk jelen vigasztalan állapotában fölemelő jelenete volt Rákóczi-cserkészcsapatunk 46 cserkészenek ünnepélyes fogadalomtétele, melynek alapja a cserkésztörvény: 1. A cserkész egyeneslelkű és feltétlenül igazat mond. 2. A cserkész hiven teljesíti kötelességeit. 3. A cserkész, ahol tud, segít. 4. A cserkész minden cserkészt

testvérének tekint. 5. A cserkész másokkal szemben gyöngéd, magával szemben szigorú. 6. A cserkész szereti a természetet, jó az állatokhoz és kiméli a növényeket. 7. A cserkész fellebvalóinak jó lélekkel és készségesen engedelmeskedik. 8. A cserkész vidám és meggondolt. 9. A cserkész takarékos. 10. A cserkész testben-lélekből tiszta. Majd ötven éves ifjú torokból egyszerre hangzott fel országépítő komolysággal a cserkész fogadalma: «... fogadom, hogy teljesítem kötelességeimet, melyekkel Istennek, hazámnak és embertársaimnak tartozom, — minden lehető. megteszek, hogy másokon segítsek, — ismerem a cserkésztörvényt és mindenkor megtartom» Szavukból kicsendült a magyar cserkészlet nemes célja s felekezeti- és pártviszályokon felül álló magasztos hivatása. A mélyen vallásos, de másvallású felebarátja vallási meggyőződését tiszteletben tartó tiszta férjijellem, a turáni eszméktől áthatott öntudatos, művelt kis magyar: ez a magyar cserkész! — A fogadalomtételre meghívta intézetünk nevében a Rákóczi cserkészcsapat a Magyar Cserkészszövetség legrégibb testvér-cserkészcsapatának: az 1. sz. Budapesti Református Keresztyén Ifjúsági Egyesületet. Legnagyobb sajnálatunkra az 1. sz. B. R. K. I. E. nagy tábortól előkészületei miatt nem tehetett eleget meghívásunknak. ellenben megérkezett a 3. sz. R. M., melynek parancsnoka dr. Halász Pál szép, meleg hazaszeretettől áthatott szavakkal üdvözölte ifjú cserkészeinket; egy budapesti és egy szekszárdi ifjú cserkész is üdvözölte őket.

A tornaverseny előkészítésére május 14-én házi tornaversenyt rendeztünk, melynek jövedelmét 1441 K.-t a tornaszerek kijavítására fordítottuk. A házi verseny után szülői értekezletet akartunk tartani, de a rossz időjárás miatt, amiért a tornaverseny is csak kevésbé sikerült, a szülők távolmaradtak, úgy hogy az előre hirdetett értekezlet nem volt megtartható. Az értekezlet tárgya lett volna: A testnevelés kérdésének történeti fejlődése és fontossága az egyénre és államra nézve.

Az iskola nevelő munkáját valláserkölcsi tekintetben mélyíti és kiegészíti a *belmissiói egyesület* munkája, melynek buzgó vezetője Genersich Tivadar; aesthetikai szempontból nagy jelentőségű a *Petőfi önképzőkör* működése, melynek tevékeny és szakavatott vezetője Rózsa Sándor volt, továbbá

a zenekar, melyet Genersich Tivadar vezetett és a testnevelést kiegészíti a tornatanár vezetése alatt álló tornakör.

Látogatások. Ez évben a magas tanügyi kormány megbízásából az állami felügyelet gyakorlása végett május 7—9-én meglátogatta iskolánkat mélt. dr. Vass Bertalan székesfehérvári m. kir. főigazgató ur, aki az intézeti épületet, udvart és kertet, a mellékintézményeket, tápintézetet és internátust, szertárakat és könyvtárt gondos szeretettel megvizsgálta, a tanárok tanító és nevelő munkáját figyelemmel kísérte és nagybecsű utmutatásokkal szolgált minden téren. A tanártestülettel tartott értekezleten általában megelégedésének adott kifejezést. Május hó 26—27-én őszinte örömmel fogadtuk méltóságos Kapi Béla püspök urat, mint az egyházi főhatóság képviselőjét, ki nagytt. Schöll Lajos főesperes urral együtt meglátogatta intézetünket, minden osztályban és minden tanárnál hospitált, megszemlélte az ifjuság tornagyakorlatait és a cserkészek felvonulását s hivatalos ellenőrző látogatása után a diszteremben összegyűlt ifjuságot főpásztori kegyes áldásában és az életre szóló bölcs intésekben részesítette, majd a testülettel tartott értekezleten közölte észrevételeit, tapasztalatait és utmutatásait, végül elismerését fejezte ki a testületnek lelkiismeretes buzgóságáért.

Ösztöndijalapítványok. Nagyságos Wéber János volt nemzetgyűlési képviselő ur szabad felhasználásra, vagy segélyezésre az igazgatónak átadott 20000 K.-t, melyet az igazgató az adományozónak beleegyezésével tkpénztári részvényekbe fektetett és ösztöndijalapítványként ajánlott fel a fenntartóságnak. A fenntartóság június 19-én tartott gyűlésén hálás köszönettel fogadta az alapítványt és jkvileg is kifejezte elismerését a nagylelkű adományért. Az alapító okiratot még az igazgató nem terjesztette be, mivel nagys. Wéber János urtól arról értesült, hogy az alapítványi összeget fel akarja még emelni.

Az intézetnek egy volt szegénysorsu, de buzgó és kedves tanítványa: Németh Márton, ki gyermek korában csak 2 évig élvezte a tápintézet áldásait, megemlékezve anyagi küzdelmeiről, melyeket az étellel, mint nagyszámu családtaggal megáldott tanítói család sarja folytatott, hálás szívvvel és elismerő kegyelettel az intézet megsegítő, támo-

gató szelleme iránt, mely őt is pártul fogta serdülő korában, 10000 K.-t juttatott az igazgatósághoz azzal a kérelemmel, hogy egy nagycsaládu szegény tanítónak fiát segítse, nehogy a szegénység miatt pályáját megszakítani legyen kénytelen. Mivel ilyen tanulóknak nem volt, az adományozónak hozzájárulásával segítő alapot létesítettünk, melynek kamataiból egy szegénysorsu tanító fiut fogunk segíteni. Az adományozónak a fenntartóság jkvi köszönetet mondott.

Segélyezés. Az iskolai kisbizottság tandíjkezdvezmény címén 6600 K.-t engedélyezett; az *ifjúsági segélyegylet* szegény tanulók részére 850 K. tandíjsegélyt nyújtott. Kiszely Géza rendes tanár, mint a segélyegylet segítő könyvtárának kezelője: 186 tanulónak 1084 db, könyvet adott ki, ami tekintve a könyvek rendkívüli drágaságát igen szép segítségnek mondható, mert csak 50 koronás átlagár mellett 54,200 K.-t tesz. Ezen kívül a következő tanulóknak nyújtott az egylet pénzbeli segélyt: Hammel Henrik I. o. 100, Pfeifer János I. 300, Valis Aurél II. o. 400, Fehér Gyula II. 400, Taszler Károly IV. 400, Tornallyai Sándor IV. 400, Kardos Dezső V. 400, Vildanger Ádám VII. o. 400, Pfeifer András VI. 400 összesen 3200 K. Ezen kívül jutalmakra 2600 K.-t adott. A segélyegylet részére a következő adományok folytak be: Schmidt János ev. lelkész 100 K., a VI. o. 36 K., Raubitschek Izor 100 K., Hübner Béla VIII. o. t. 50 K., Deaki N. samodi jegyző 200 K., Leopold Margit VII. o. t. 150 K., Diamant Tibor III. o. t. és Pál I. o. t. 300 K., Kerbolt Dániel gyógyszerész 832 K., dr. Schall Kálmán 280 K., dr. Oblath Adolf 97 K., dr. Berde Mózes 128 K., dr. Blum János 48 K., Jánosa Ferenc VII. o. t. 50 K., Badáczy Lajos VII. 50 K., Döbrentey Ernő VII. 50 K. A magánvizsgálatok elnöki díjaiból 1927 K.

Az intézet anyagi helyzete ez évben még sulyosabb volt, mint a múlt évben. A fokozódó drágaságot az intézet nem bírja el, különösen azért, mivel az állami, egyházi és egyéb állandó jellegű segélyek nem emelkedtek s a hadikölcsönben és más állami értékpapirokban elhelyezett intézeti tőke alig jövedelmezett valamit, úgy hogy az 1922 január 17-én tartott esp. gyűlés kénytelen volt 200 K. tandíjpótlékot és 300 K. fűtési járulékot kivetni minden tanulóra, kivéve a vagyontalan készpénzfizetéses közalkalma-

zottakat s munkásokat. Így is csak a legszükségesebb anyagi feltételeket tudtuk biztosítani az intézet részére; de a beszerzésekre, könyvtárra és főkép szertárakra semmit sem tudunk fordítani. Főkép a fűtés és az épület javítása került oly nagy összegbe, hogy még a fenti batározattal biztosított összeg is kevés volt és a társadalom jóindulatu segítségét is kénytelenek voltunk igénybe venni. E címen a következő adományokért mondunk hálás köszönetet: Bonyhádi Takarékpénztár 5000 K., Bonyhádvidéki Gazdasági Bank 3000 K., Bonyhádi Gazdaszövetségi Bank 2000 K., Bonyhádi Hangyaszövetkezet 2000 K., Mechwart Ernő egyházmegyei felügyelő ur 720 K., nagys. Hagymássy Zoltánné 100 K., Diamant Salamon orvos ur Tevel 500 K., Leopold Mihály bérlő Szekszárd 300 K., Dorn János kereskedő Lengyel 700 K., Radányi Frigyes Dunapentele 200 K., Helfenbein János Bonyhád 100 K. Az intézet támogatására méltóságos Kapi Béla püspök ur 20000 K.-t utalt ki az egyházkerületi pénztárból amerikai segély címén, és ugyanannyit a tápintézet részére, amiért hálás köszönetünket fejezzük ki e helyen is. A tápintézetet 85 kgr. kenyérliszttel támogatta a Transdanubia R.-t.

Adományok a szertárakra. A tornafelszerelés javítására és kiegészítésére a következő adományok folytak be: Dorn János kereskedő Lengyel 500 K., Babsó József gyáros Nagykanizsa 500 K., Papp Ferenc Óbánya 100 K., Péter Sándor ev. lelkész 100 K., Scherer János ev. tanító 100 K., Bausz Illés Böhönye 60 K. Ezen nemeslelkű adományokért is hálás köszönetet mondunk.

Ösztöndíjak és jutalmak. Ez évben igen szép jutalmakkal tüntethettük ki jeles előmenetelű és dicséretes magaviseletű tanítványainkat. A bonyhádi Hangyaszövetkezet az 1920 - 21. tanévre visszamenőleg 1200, az 1921—22. tanévre 1000 koronát bocsájtott rendelkezésünkre. Dr. Perczel Béla nagybirtokos ur két 3000—3000 koronás jutalomdíjat adott, Schmidt János ev. lelkész 500 K.-t, egy magát megnevezni nem akaró jóakarónk 50 K.-t, Hirschfeld Béla 100 K.-t, dr. Schreck Ádám orvos ur különféle jutalmakra 700 K.-t, Loosz Károly főjegyző ur 200, a déli evang. lelkészi kar 200, dr. Jozgits János prépost ur 200

K.-t. Ezen kívül az ifjusági segélyegylet is jutalmakra 2600 K.-t fordított.

Ezen nagylelkű adományokból és az intézet ösztöndíj-alapjainak jövedelméből a június 20-iki záróünnep alkalmával elismerő és buzdító szavak kíséretében az igazgató a következő jutalmakat osztotta ki jeles növendékeink közt,

dr. Perczel Béla 3000 K.-s jutalmát a magyar- s világ-történelemből tanusított kiváló előmenetelért Wagner Rezső VIII. o. t.; dr. Perczel Béla 3000 K.-s jutalmát a magyar nyelvben mutatott jeles előmenetelért Nusser Antal német anyanyelvű VI. o. t. kapta meg. — Haffner Zoltán IV. o. t. a Mashauer Prinner ö. d. (80) Genersich Aladár VII. o. t. a Thassy Gyula ö. d. (400), Gaál Jolán VIII. o. t. a Pesthy Pál-féle ö. d. (40), Franciszty Mihály V. a Pesthy Pál-féle ö. d. (40), Jakus László VIII. a Tárdos Lajos ö. d. (40), Hegyi Ferenc V. o. a Weber János ö. d. (40). Neun Henrik VIII. az érettségit tett növ. ö. d. (40), Faragó Imre VI. o. t. a Bonyhády Casinó Vörösmarty ö. d. (40) Lovik Kálmán II. o. t. Bonyhád nagyközség Jubileumi ö. d. (40), Barabás István IV. o. az Eibach Ödön ö. d. (40). a Roth-Teleki grs. ö. d. 80—80 kor.-t kaptak Wagner Rezső VIII., Neun Henrik VIII. és Laki Tibor VII. A Hangya Szöv. 2200 K. ajándékából: Demiany Zoltán I. o. 400 K., Bandel Henrik 400, Toth Zs. Jenő III. 200, Kotsek Lajos IV. 400, Haffner Zoltán V. 400, Gál Antal VII. 400 K.-t kapott. Schmidt János ev. lelkész jutalomdíját 500 K.-t Laki Tibor VII. o. t. kapta dr. Schreck Ádám orvos ur adományából a r. k. vallásban mutatott buzgóságukért 100—100 K.-t kaptak: Nusser Antal VII. és Weisenburger J. IV. o. t., az egészségtanban való kiválóságáért 100 K.-t Gál Antal VII. o. t., a fizikában való jelességéért 100 K.-t Schöll Vilmos VII. a mennyiségtanban mutatott előmenetelért 100 K.-t Gál Mária IV. o. t., az ásványtanban való kiválóságáért 100 K.-t Nusser Antal VI. o. t., a tornában való ügyességükért 50—50 K.-t kaptak: König Andor VII. o. t. és Fatér Mihály V. o. t. Loosz Károly jutalomdíjából 50—50 koronát kaptak: Barakovits Gyula I., Bognár József I., Bertok Ferenc I., Mühlbert Henrik I. o. t. N. N. ev. lelkész jutalmát kapta Fittler Géza III. o. t. Hirschfeld Béla jutalomdíjából 50—50 kor.-t kapott Erdős

Pál VII. és Benedikt Géza V. o. t. Az ifj. segélyegyesület adományából: Purth Zoltán I. (200), Taszler Béla I. (200), Lafferton J. I. (50), Krutzler Imre I. (50), Geisz József I. (50), Meissel Gyula I. (200), Lovik Béla I. (50), Valis Alajos I. (200). Serák Ferenc II. (200). Halmai Aladár III (400), Szepesi István IV. (400), Tóth Zs. Jenő III. (200). A Rosenstein-féle 40—40 K.-ás ö. d. Nusser Antal VI. és Gál Antal VII. o. t. A déli ev. lelkészi kör jutalomdíját (200 K.) a belmissiói körben kifejtett tevékenységeért Wagner Rezső VIII. kapta. dr. Jozgits János prepost ur 100—100 K.-ás jutalomdíját a róm. kath. vallástánból Weissenburger J. IV. és Geisz József I. o. t. kapta. Összesen jutalomkép kiosztottunk: 13470 K.-t. A tápintézeti jub. alapítványból Szepesi István V. és Szepesi János IV. o. t. együtt 1152 K.-t kapott.

Az internatusi Szeniczey Géza alapítványból 200 kor. kapott Meissel Gyula I. o. t.

A tanári testület az 1921|22. tanévben.

1. **Faik Henrik** igazgató. Magy. III. Ném. III. 8 óra. Tanit 25 éve.

2. **Hajas Béla** rt. (Magy. Lat.) Magy. VII. Lat. VII. Gp. irod. VII. VIII. Tört. III. Gyorsírás IV. 17 óra. Osztályfő a VII-ik osztályban. A tanári könyvtár őre. Tanit 22 éve.

3. **Kiszely Géza** rt. (Lat. Gör.) Gör. V. VI. VII. VIII. h. ó. 19. A segélyegyleti könyvtár kezelője. Tanit 21 éve.

4. **Demiány Ervin** rt. (Magy. Ném.) Magy IV. VI. Ném. IV. VI. VIII. h. ó. 16. Osztályfő a VI-ik osztályban. Tandijkezelő. Tanit 16 éve.

5. **März Konrád** rt. (Rajz). Rajz. geom. I—IV. Gör. pótló rajz V—VIII. Szépirás I. II. h. ó. 20. A rajzszertár őre. internatusi felügyelő tanár. Tanit 18 éve.

6. **Kovács Jenő** rt (Menny. Term.) Menny. I. II. III. V. VII. h. ó. 17. Osztályfő a III-ik osztályban. Tanit 15 éve.

7. **Zvarinyi János** rt. (Lat. Gör.) Lat. III. IV. és VI. h. ó. 17. Osztályfő a IV-ikben. Tanit 14 éve. A class. fil. szertár őre.

8. **Genersich Tivadar** rt. vall. tanár. Vall. I—VIII. Bölcs. VIII. h. ó. 19. Intézeti exhortator, a belmissiói egyesület és a zenekör vezetője. Tanit 13 éve.

9. **Posevitz Vilmos** rt. (Földr. Term.) Földr. I. II. Természetráaj I. II. IV. V. VI. h. ó. 19. A termr. szertár őre, tápintézeti eforus. Tanit 13 éve.

10. **Lovik Kálmán** rt. (Lat. Tört.) Magy. II. Lat. II. Tört. V. VI. h. ó. 17. A II. osztály főnöke. Az internátus vezetője. Tanárkari jegyző. Tanit 13 éve.

11. **Polgár Dezső** rt. (Menny. Term) Földrajz III. Menny. I. V. VI. VIII. Fiz. VII. VIII. h. ó. 17. A fizikai szertár őre. Tanit 13 éve.

12. **Rózsa Sándor** rt. (Lat. Tört.) Lat. VIII. Tört. IV. VII. VIII. Soc. VIII. h. ó. 16. Osztályfő a VIII ban. Egyhm. levéltáros. A Petőfőnképzőkör vezetője. Tanit 12 éve.

13. **Kunszt Henrik** rt. (Magy. Ném) Magy. V. VIII. Ném. V. VII. Gör. pótló irod. V. VI. h. ó. 18. Tanit 5 éve.

14. **Gömbös Miklós** rt. (Magy. Lat.) Magy. I. Lat. I. V. h. ó. 17. Tanit 9 éve.

15. **Molnár Lajos** rt. (Torna) Torna I—VIII. Játék I—VIII. Ének I. II. Karének. h. ó. 21. A torna szertár őre.

16. **Biczó Zsigmond** ref. lelkész, óraadó vallástanár ref. vall. I—VIII. 4 óra. Tanit 27 éve.

17. **Fájth Jenő** róm. kath. vallástanár I—VIII. oszt. heti 16 óra. Tanit 13 éve.

18. **Schlesinger Fülöp** izr. kántor tan. hittant I—VIII. heti 6 órában. Tanit 1 éve.

Érettségi vizsgálatok. Az írásbeli érettségi vizsgálaton, melyet május hó 15—17. napjain tartottunk, 19 tanuló vett részt. A mennyiségtani vizsgálaton azonban egy tanulót csempészésen értünk s ezért őt és segítő-társát az Érettségi Utasítások 12. §. alapján felfüggesztettük és a szeptemberi érettségi vizsgálaton a teljes írásbeli vizsgálat megismétlésére utasítottuk. A megmaradt 17 tanuló az írásbelin megfelelt és szóbeli vizsgálatra bocsájtattott. Írásbeli tételek voltak a magyar irodalomból: Vörösmarty hazafias lirája; eredmény 1 jeles, 5 jó és 11 elégséges. Latin nyelvből: Sall. De Coni. Cat. C. 58 (32 sor), eredmény: jeles 2. jó 4, elégséges 9, elégtelen 2. A mennyiségtanból, algebrai tétel volt. Valaki 12670 K vagyonát végrendeletben úgy kívánja felosztani 5 gyermeke és 3 testvére között, hogy az örökösödési adó levonása után minden gyermek kétszer annyit kapjon, mint a test-

vérek. Az örökségi adó gyermeki rész után 1°/_o, testvéri rész után 3°/_o. Mennyit kap mindegyik. [Geometriai feladat: Egy henger palástjának és felszínének aránya 7:11; egy másik, 3 cm.-rel magasabb sugaru és 4 cm.-rel magasabb hengernél ugyanezen arány 5:8. Mennyi a kisebb henger sugara és magassága? Eredmény: jó 2, elégséges 15. A szóbeli vizsgálatok június 21—22-én folytak le. Egyházi elnök püspöki megbízás folytán Schöll Lajos főesperes volt. a magas tanügyi kormány képviselőjében részt vett dr. Gál István a kolozsvári tud. egyetem tanára. Eredmény: tiszta jeles Wagner Rezső, jól megfelelték: Faragó István, Gál Jolán, Horváth Endre, Majtényi Géza, Mosa József, Neun Henrik, Payerle Béla — összesen 7. A követelményeknek megfelelték: Bischof János, Eicher István, Felder Sebestyén, Friedrich György, Kűster Jakab, Oravetz Lajos, Paár Ferencz, Welther Dániel; összesen: 8. Két hónap múlva teendő javító vizsgálatra utasítottak a magyar nyelv és irodalom-ból egy tanuló.

Tanulók névsora.

I. osztály.

Bánovits János ism., Barakovits Gyula, Becker Dániel, Benedek Lajos, Bertók Lajos, Bitter József, Bognár Lajos, Braun Sándor, Braun János, Demiany Zoltán, Derr János, Dorn János, Eicher Géza, Eisenberg Dénes, Erményi Imre, Fritscher János, Gász József, Gász Zoltán, Geisz József, Goldschmidt Béla, Grieszhaber Endre, Gyalog Dezső, Haffner Zoltán, Hammel Henrik, Helfenbein Ádám, Horvát Barnabás, Jenev Károly, Joász Imre, Kirchner Gyula ism., Kovács Jenő, Kovács József, Krähling János, Krutzler Imre, Lach Tivadar, Lafferton Ernő, Lafferton József, Latták József, Lex Jenő, Limbacher Kornél, Limbacher Aladár, Lovik Béla, Mártz Henrik, Mártz Jenő, Meissel Gyula, Mühlbert Henrik, Oberndorf Elek, Paul Menyhért, Pesti János, Pesti Nándor, Péter János, Pfeifer János, Puri Béla, Schimnautz Béla, Schmidt József, Szemere Gyula, Singer József, Radányi Ernő, Ruppert János, Takácsy Dezső, Taszler Béla, Tokaji József, Topp János, Valis Alajos, Weininger István, Zsolnai Jenő.

Kimaradtak: Allrutz Henrik, Birkenstock Péter, Frank Imre, Halmi Tivadar, Nyári Béla, Wind János.

Magántanulók: Bischof Karolina, Diamant Pál, Eisner Margit, Kenesei István, Litzmann Gizella, Posevitz Sári, Tóth Zs. Eszter, Szabó László, Vajda György.

Vizsgálatlan maradt: Rumi Emma magántanuló.
Összesen: 81.

II. osztály.

Ádám János, Bausz Ferencz, Bodoki József, Bouquet Frigyes, Fejér Gyula, Hild Henrik, Hirschfeld József, Kaiser Gyula, Kerbolt György, Kiss Dezső, Kiss László, Kótsch Ernő, Königsbaum Kálmán, Krausz István, Kun László, Linde Konrád, Lovik Kálmán, Muss Henrik, Nádor Tamás, Perl Gyula, Ritzl József, Rosos Tivadar, Sámson Imre, Serák Ferenc, Spiesz Ádám, Stádler János, Stark Jakab, Szokolics György, Tóth András, Valis Aurél, Vasvári Titusz.

Magántanulók: Becht Katalin, Bischoff Lenke, Deményi Edit, Guttmann Károly, Haffner Margit, Rumi Erzsébet, Scherer Sári.

Kimaradtak: Imrő Sándor, Nyári Géza, Péter János, Raáb Tibor. Összesen 43.

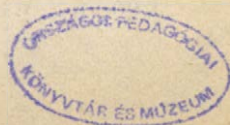
III. osztály.

Bandel Henrik, Bazsó József, Bouquet Kálmán, Domán Gyula, Dorn János, Fittler Géza, Godova Lajos, Gyalog Béla, Haffner István, Halmai Aladár, Hergler János, Hopp Ferencz, Horváth János, Kovács József, Kovács Pál István, Kratzl János, Lex Sándor, März Károly, Payerle László, Schobert Lajos, Soós Gyula, Steib Ottó, Süveg Sándor, Tóth Zsiga Jenő.

Magántanulók: Bischof Irma, Diamant Tibor, Guttmann Marcel, Pollák Miklós. Összesen 28.

IV. osztály.

Barabás István, Dächert József, Dömötör Árpád ism. Faragó Andor, Fatér Mihály, Földes László, Haasz Jakab, Hegyi József, Jáger István, Kapeller Béla, Kerbolt Lajos, Koch Jenő, Kótsch Lajos, Lakó Ferenc, Lehmann Gyula, März Konrád, Nagy József, Papp Ferenc, Puri Béla, Reisner István, Rónai Miklós, Schöll Lajos, Szepesi István, Taszler Károly, Tornallyai Sándor, Vonbirn Károly, Weisenburger József.

Kimaradt: Pápay Antal, Schäffer Miklós, Végh József.

Magántanulók: Balogh István, Gál Mária, Hajas Lenke, Schöll Márta.

Vizsgálatlan maradt: Lengyel Andor, Meghalt Kótsch Mihály. Összesen 36.

V. osztály.

Bakó Géza, Barna László, Benedickt Géza, Béndek József, Eisner János, Francisti Mihály, Gallé Miklós, Haffner Zoltán, Hegyi Ferenc, Hütter László, Kardos Dezső, Klenner János, Koch József, Limbacher Sándor, Matajsz János, Meinholdt Rezső, Móka János, Müller Pál, Németh István, Peyerle Ákos, Rohr István, Sámson László, Stockinger Rezső, Szepesi János, Sztupa Ferenc, Topp József, Weizel Henrik.

Magántanulók: Guttman Benő, Herold Aranka, Hirschmann Lidia, Linde Kornélia, Lützenburger János.*)

Kimaradt: Hangyál Mihály, Mentz János. Meghalt: Stockinger Rezső. Összesen 38.

VI. osztály.

Benda Ferenc, Csomor Antal, Diczendy Gyula, Erményi János, Faragó Imre, Gungl György, Gyalog István, Hartmann Nándor, Kreschka Frigyes, Lehmann Sándor, März János, Muha János, Müller János, Nusszer Antal, Perényi Béla, Pfeifer András, Vastag Gyula.

Magántanulók: Altmann Ilona, Barabás Anna, Curilovic Ottokár,*) Papp Antal.*)

Kimaradtak: Hildebrand Elek, Kovács István.

Összesen 24.

VII. osztály.

Badácsy Lajos ism., Bauer Antal, Dächert Béla, Döbrentey Ernő, Erdős Pál, Faik Dezső, Frank Sándor, Gaál Antal, Genersich Aladár, Hegyi István, Herger Sándor, Jánosa Ferenc, Laki Tibor, Lemle Zoltán, Nagel Henrik, Oberndorf Zoltán, Rákos István, Schöll Vilmos, Stadler Béla, Steiner Ferenc, Szabó László, Than József, Wildanger Ádám, Zsolnay István.

Magántanulók: Döry Klára, Gaszner György*), Leopold Margit, Liffa László, Stadler Béla.*) Összesen 29.

VIII. osztály.

Bischof János,*) Eicher István,*) Faragó István, Felder Sebestyén, Friedrich György,*) Horváth Endre,*) Hübner Béla,*) Jakus László,*) Kűszter Jakab,*) Majtényi Géza, Neun Henrik, Oravetz Lajos,*) Paar Ferenc,*) Payerle Béla, Schäffer Jenő, Wagner Rezső, Welther Dániel*).

Magántanulók: Gál Jolán és Mo'sa József. Összesen 19.

Statisztikai adatok:

A tanulók száma: Felvétetett az év folyamán 259 rendes, 14 fiu és 27 leány magántanuló. A II. félévben önkéntes katonai szolgálatra vonult be s így magántanulóvá lett 15 rendes tanuló. Osztályvizsgálatot tett 222 rendes; 27 fiu- és 23 leány magántanuló.

A tanulók vallása: Ág. hitv. ev. 108, ref. 15, rómkatk. 108, izraelita 34.

A tanulók anyanyelve: magyar 237, német 33, horvát 1. tót 1.

A tanulók nyelvismerete: csak magyarul tudott 140, más nyelven is 97. Az utóbbiak közül németül beszélt 96, tótul 1.

A tanulók illetőségének helye: Tolnamegyei 182, más megyebeli 90.

A tanulók szüleinek foglalkozása: nagybirtokos 1, középbirtokos 5, kisbirtokos 37, napszámos 1, gazdasági tisztviselő 12, földmivelési munkás 3, nagyiparos 2, kisiparos 38, ipari v. bányászati tisztviselő 7, ipari v. bányászati segédszemély 3, nagykereskedő 7, kiskereskedő 26, kereskedelmi v. közlekedési tisztviselő 5, kereskedelmi v. közlekedési segédszemély 3, köztisztviselő 25, pap, tanár, tanító 47, más értelmiség 16, közhivatali altiszt 1, nyugdíjas tisztviselő 19, magánzó 9, katonaaaltiszt 2, egyéb foglalkozású 3.

A tanulók magaviselete: dicséretes 195, megfelelő 24, türhető 3.

A tanulók előmenetele: jeles 25, jó 64, elégséges 147, egy tárgyból elégtelen 14, kettőből 13, többől 9.

A tanulók mulasztása: egy órát sem mulasztott 22, csak igazoltan 180, igazolatlanul 11; igazolt óramulasztás 7549, igazolatlan 26.

Megbetegedések száma: könnyű 468, súlyos 17, fertőző 7.

A *-gal jelölt tanulók a II. félévben önkéntes katonai szolgálatra vonultak be s így magántanulókká lettek.

Tájékoztató az 1922/23. tanévre.

Az 1922/23. tanévre a beiratások szept. 1, 2 és 4-én lesznek. Az I. osztályba lépő tanulók felvételi vizsgát tesznek a magyar nyelvből (írás, olvasás, tartalom elmondás, némi elemzés) és a számtanból (a négy alapművelet.) Be kell továbbá nyújtaniok a IV. elemi osztályról szóló bizonyítványukat, születési és újraoltási bizonyítványt. A felvételi vizsgák aug. 30 — 31-én lesznek, jelentkezni (írásban is lehet) aug. 25-éig kell. A javító vizsgák aug. 30 — 31-én lesznek, a két tárgyból bukottak csak a dunántuli ág. hitv. ev. püspök úr ömértósága engedélyével tehetnek javító vizsgálatot. A tandíj 1200 korona, beiratási, értesítő, könyvtár, nyugdíj-járulék, tintapénz, bizonyítvány kiállítási díj, bélyeg stb. 400 kor. Fűtési járulék 800 kor.

Másvallásuak: keresztyének 600, izraeliták 1800 kor.-t fizetnek fenntartási díj címén.

Az internátusba való felvételre jelentkezni vagy az igazgatónál, vagy **Lovik Kálmán** vezető tanárnál lehet július 31-ig. A tanulók teljes ellátásban (reggeli, ebéd és vacsora) részesülnek, fűtést, világítást. mosást kapnak, két tanár felügyelete alatt állnak és évenként összesen 15000 koronát fizetnek és egy és fél q búzát és 2 kg. zsírt kötelesek hozni, melyet a forgalmi áron meg lehet váltani.

A tápintézet korlátlanul vesz fel növendékeket, kik ebédért és vacsoraért évi 9000 koronát, reggeliért évi 1500 koronát fizetnek és 1½ q búzát 2 kg. zsírt kötelesek beszolgáltatni, amit forgalmi áron meg lehet váltani. A fenntartóság fenntartja magának a jogot. hogy az árak változásával az ellátási díjat emelje, vagy csökkentse. A díjak félévenként előre fizetendők.

